

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקסה ♦ ימי הרחמים והסליחות

ראש השנה ה'תשפ"ד

תוכן הגליון



דברות קודש

מרן רבינו שליט"א

עמ' ב



דברי אלוקים חיים

מרבותינו הק' זי"ע

עמ' ג



תשובות חיים

ממרן רבינו שליט"א

עמ' ד - ה



הליכות חיים

עמ' ו



ימי הרחמים

מהגר"מ שטרנבוך שליט"א

עמ' ז



בינה לעיתים

עמ' ח

דיני חיים

עמ' ח



נעימות חיים

עמ' ט - יב

ברכת השנה

מכ"ק מרן רבינו שליט"א

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק יצחק צבי משה זצלה"ה

אבד"ק קראלי

מען: רח' דב גור 20/23 אשדוד

בס"ד, ערב ראש השנה תשפ"ד

בפרוס השנה החדשה הבא עלינו לטובה

קבלו נא את ברכותינו הלבביות

להיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים

לשנה טובה ומבורכת בכל הישועות

ונזכה כולנו לבני חיי ומזוני ורווחי

שנת חיים וברכה אושר ועושר והצלחה

שנה טובה ומתוקה

שנת גאולה וישועה

תכלה שנה וקללותיה

תחל שנה וברכותיה

שיתקבלו תפילותינו לרחמים ולרצון לפני אדון כל

ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו

ויקום בנו ר"ת של השנה

ת'הא ש'נת פ'ריצת ד'רך

ידידכם דושה"ט

הק' יוסף מוזס
בהש"ק מקראלי זצלה"ה

דברות קודש

מרן רבינו עטר שליט"א

היום הרת עולם... אם כבנים אם כעבדים

מעשה שהיה כך היה, פעם אחת נתלש כפתור מבגדו של החתם סופר זצוק"ל, וביקש מבתו שתתפור את הכפתור במעיל. כאשר החזירה הבת את הבגד לאביה, כשהכפתור תפור ומחובר היטב, הביט החתם סופר בבגד אנה ואנה, ותיכף התחייך ואמר לבתו, דומני כי לא את תפרת עבורי את הכפתור, כי אם המשרתת היא שעשתה את המלאכה... הודתה הבת כי אכן המשרתת היא זו שתפרה, והתנצלה על כך שמרוב עיסוקיה לא רצתה לעכב הדבר ונעזרה במשרתת. אך – שאלה הבת – מנין לך אבא, שלא אני תפרתי את הכפתור? פתח האב את הבגד בפניה, והראה לה שלצד הבגד לא הרחק ממקום הכפתור נוצר עוד קרע קטן... את אותו קרע קטנטן – הסביר החתם סופר בחכמה לבתו, לא ביקשתין לתקן, סמכתי על תבונתך, שבחדי תביני מעצמך דבר מתוך דבר... ובגשתך לתפירת הכפתור תמצאי גם את הקרע הזה שבבגד, ואף הוא יתוקן ביחד עם הכפתור. כי אמנם, מדרך הבת כשרואה קרע בבגדו של אביה, הרי היא נחפזת מיד לתקנו כפתור ופרח!... אך משהבחנת משהבחנתי באותו הקרע שעדיין לא תוקן, הבנתי שכנראה גם תיקון הכפתור לא נעשה כי אם על ידי המשרתת, אשר היא עושה רק את מה שמצויים אותה בלבד!... זהו אפוא ההבדל העצום שבין העבד לבן, העבד מוכרח ועומד ועושה רק מה שמצויים עליו בפה מלא, אבל לא יוסיף מאומה מעצמו יותר ממה שפקדו עליו. – לא כן הבן הנאמן ואהוב לאביו, הרי הוא מוסיף תמיד לעשות גם בדבר שלא נצטווה בו, כי ברוב אהבתו לאביו ישכיל תמיד להתבונן מה רצון אביו, גם בדבר שלא נצטווה בו. נמצאת הדרך לזכות להיות נידונים כבנים, ולרחמנות השי"ת עלינו כרחם אב על בנים. היא להיות אף אנו בעבודתנו לפניו יתברך כבחנינת בן לפני אביו, לעשות כל דבר באהבה וברצון, ולא בכפייה כעבד המוכרח ועומד לצאת ידי חובתו, ותו לא מידי...

מלך על כל העולם כולו בכבודך

בראש השנה יהודי נדרש להמליך את הקב"ה, להבין שהוא עבד של הקב"ה ולומר ולבקש: "מלך על כל העולם כולו בכבודך". סיפור נפלא על הדרך שבחר האדמו"ר מגור להסביר זאת לחסידיו: ה"שפת אמת" אסף את חסידיו בערב ר"ח אלול, וביקשם למחר בזמן אמירת ההלל לכוון ב"אנא ה'". שכן אם יצעקו ויתחננו לה' במילים אלו – כל מה שיבקשו יענה מיד. כשיצא מבית המדרש החל ויכוון בין החסידים: לאיזה "אנא ה'" התכוון הרבי? חלק אמרו: "אנא ה' הושיעה נא", שהרי לישיעה כלונו זקוקים. ואילו חלק אמרו: "אנא ה' הצליחה נא", שבהצלחה הכל תלוי. הוחלט שמחר יצעקו ויכוונו בשניהם, וכך היה. בסעודת ר"ח החל האדמו"ר לבכורו ואמר: בקשתי מכם לצעוק ב"אנא ה'"... יכולתם להרוויח מה שתרצו ואתם אבדתם זאת במחי יד... העז אחד החסידים והתריס כנגד רבו: "וכי לא זעקנו? אולי לא כיוונו מספיק, אבל זעקנו בשניהם – גם בהושיעה נא וגם בהצליחה נא?" קם הרבי דפק על השולחן וצעק: התכוונתי שתמליכו את ה' עליכם ותצעקו ב"אנא ה' כי אני עבדך"... עיקר העבודה בראש השנה זה להמליך את ה', ומלך יכול לתת לנו הכל – כל מה שנבקש...

הימים שמראש חודש אלול עד הושענא רבה הם סימן ועזר לכל השנה. שאם האדם ישמר ויזהר באלו הימים מכל חטא, בטוח הוא שיתגבר על יצרו כל השנה, ואם באלו הימים לא ישמר כראוי קרוב הוא שילכד ברשת היצר בכל השנה. כי אלו הימים כמו הלב והמוח באדם, שאם הם בריאים אזי יהיה כל הגוף בריא ואם ח"ו להיפך הוא היזק כל העת

מתקברים אנו אכן לימי ראש השנה הבעל"ט, בו ממליכים ומקבלים אנו מחדש את מלכותו של מלך מלכי המלכים, וכמו שנהוגים שקם מלך חדש מתבטלים גזירותיו של המלך הקודם.

עלינו לנצל את העת רצון ולא לנהוג כמצות אנשים מלומדה, שבימי ר"ה, אכן מתפללים כמו ועם כולם ואף שרים יחד את הפזמונים. אבל בעצם, על מה הם מתפללים, ומה הם מבקשים כלל לא בטוח שהם יודעים, וכפי שהאדם יכנס למשרד ממשלתי וימלמל ויזמזם

משהו ואף יזמר לו וייצא, יאמר השר או הפקיד, סליחה, לא מבין מה אתה רוצה, אנא דבר ברור.

הריבונות של עולם כביכול אומר, אכן התפללת ואף שרת יפה היום תאמצו ואין קצבה, אבל בעצם מה אתה רוצה, מה שאלתך ומה בקשתך.

וכפי שמספרים: בחור מבוגר אחד התפלל בשמו"ע ואמר 'אתה בחרתנו' אתה עשית אותי בחור, 'והשיאינו' הגיע הזמן שתחתן אותי ע"כ כשמתפללים יש לכיין ולא רק לפרש את המילים, אלא ניתן אף לפרש בדרך דרש, את בקשתינו ומשאלתינו כל אחד לפי דרגתו

ביאר הרה"ק המהרי"ד מבעלזא (פר' וירא) את נוסח התפילה 'כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו וכו' כן יכבשו רחמך את כעסך מעלינו', ולכאורה קשה, הנה אנו מבקשים שהקב"ה יעורר רחמיו ויכבשו את כעסו, ואילו אברהם אבינו כבש את רחמיו ועורר את מדת הדין והגבורה לשחוט את בנו. אלא הסביר המהרי"ד, דהנה אמרו חז"ל (תנחומא פרשת וירא פרק כב) שבלכת אברהם אבינו אל ה'עקידה' בא השטן למנועו שלא יקריב את יצחק, לאחר שראה שכל ניסיונותיו אינם מצליחים החל לטעון טענות שונות ומשונות מדוע יש לאברהם להינמץ מעשיית העקידה, עד שענה לו אברהם, אכן, צדקו דברך, אלא שאתה 'שטן' אתה, וכלל מסור בידנו לעשות תמיד איפכא מדברך. כיו"ב אנו מבקשים מאת ה' להשיב למקטרגים לאמר 'אכן, צדקים אתם בטענותיכם, אלא שעלי לעשות 'איפכא' מטענותיכם', ואכתבם בספרן של צדיקים גמורים לאלתר לחיים טובים ולשלום, אמן כן יהי רצון.

כך המליך הרה"ק ה'אהבת שלום' זי"ע, כי כביכול הקב"ה משתומם על עצמו - כיצד הגעתי היום - לשבת על 'כסא דין', אין זה אלא כי 'השטן' קטרג על בני ישראל, ופיתה אותי לכעוס על בני ישראל, הרי לי שכח אדיר יש לשטן בפיתויו, א"כ מה טענה יש לי על בני ישראל כשהם חוטאים, הרי כל חטאם אינו אלא מחמת כוחו הגדול של השטן לפתותם... מטעם זה עצמו עובר קוב"ה מכסא דין לכסא רחמים.

משמיה דהרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע מתאמרא, שהחוסם פיו בראש השנה ואינו מדבר דברים בטלים, זוכה לעורר מדה זו למעלה בשמי מרומים, וכאשר בא המקטרג לקטרג משתיקים אותו - ואומרים לו, עת 'תענית דיבור' היא העת, ואי אפשר לו לפצות פיו לרעה.

מן הראוי לעורר בדברי ה'מגן אברהם' (תקצ"א בסופו) שפעמים בראש השנה אחד דנים לפעמים לכמה שנים, כדוגמת חלומו של פרעה שהיה בראש השנה וחלם על שבע שני השבע, והמשכיל בעת ההיא יתפלל וירעיש עולמות כי בתפילה זו יפעול לטובה לשנים רבות.

המשכיל בעת ההיא ידע לנצל את הזמנים הקדושים להטיב את מעשיו ואת כל מצבו ומעמדו לשנה הבאה עלינו לטובה..

(מתוך דרשה לפני התקיעות - ר"ה תש"פ)

מכניסי דמעה הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה בדמעות

הנה אומרים אנו ב'סליחות' מכניסי דמעה הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה בדמעות, משל לבעל החנות שהעמיד 'מוכר' לשרת את הקונים, הרי מטבע הדברים כשנכסים קונים לחנות עומד זה המוכר ומנהל עמם 'משא ומתן', והרשות בידו להוריד בעת הצורך מעט מדמי המקח, אמנם כאשר נכנס איש הדור בלבשו אשר כל תהלוכותיו מעידים כי 'לעסקים גדולים' בא הנה - את זה ישלח ה'מוכר' מיד לחדרו של בעל הבית, ולא ידבר עמו מטוב ועד רע כלל וכלל... אף אנו אומרים למלאכים - הכניסו דמעותינו כמות שהם אל הבורא יתב"ש כי אינכם 'מבינים' כלל בדמעותיהם של בני ישראל הנאנקים ונדחקים תחת צרותיהם ברוח ובגשם ממחרפיהם ומלוחציהם, וכלשונו של הרה"ק מפיאסנצ' זי"ע הי"ד בספרו 'אש קודש' ח"ל. האם טעם כבר מלאך צערו של ישראל בשעה שמכים אותו, או את בשותו בשעה שרודפים אותו ומבזים אותו, או את פחדו או את ענותו בשעה שאין לו מזונות ח"ו.

על כן השתדלו והרבו תחינה בתפילה עלינו, אבל את הדמעות הכניסו לפני מלך מתרצה בדמעות מבלי ליגע בהם כלל".

אמורי קודש

כ"ק רבינו החוקי חיים זי"ע

יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון

מה שאומרים באמירת הסליחות יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון וגו', יש לבאר עפ"י מה שאמרו חז"ל (קידושין כ' ע"א) עבר ושנה נעשה לו כהיתר, ונמצא שהעובר על איזה עון ושונה בו תקשה עליו מאד התשובה כיון שכבר נעשה לו כהיתר, וכן מבואר בשערי תשובה לרבינו יונה ז"ל (שער א' אות ה'), ולכן הקב"ה מתנהג בחסידות ומעביר ראשון ראשון והיינו שהוא מעביר את הפעם הראשון שחטא ונמצא שעדיין לא עבר ושנה וממילא יוכל בניקל לשוב בתשובה שלימה. (חוקי חיים)

בפיוט ונתנה תוקף: ומלאכי"ם יחפזו"ן חיל ורעדה יאחזון, ויאמרו הנה יום דין וכו'.

על פי דברי הרה"ק רבי פנחס מקארץ זי"ע שפירש: ומלאכים שנבראו מהמצוות, יחפזון וכו' איזה פנים יש להם לעומת עבודת ישראל. - יש לומר שלזה סיים לתוכחה לאדם שיתבונן כי כל באי עולם עוברין לפניו ית"ש כבני מרון, ואזי יציגו בפניו ראה איזה מלאכים מלאים מומים וחסרונות בראת עם מעשי מצותיך, ועל דבר זה ידו כל הדויים.

ובענין שבקשת ממני חיזוק על ימי הרחמים והסליחות המשמשים ובאים אכתוב לך דיבור ששמעתי באמצע הדרך מר' משה גראס שאמר ששמע בכל ר"ח אלול או שבת לפני ר"ח אלול מפי קדשו של כ"ק מרון מבעלזא זי"ע שאמר בקול גדול בשעת התורה, שכל יהודי צריך לדעת שיצטרך ליתן דין וחשבון לפני ממהמ"ל הקב"ה על כל רגע מיום הוולדו, ודיבורים אלו ממש מסמרים את שערות הראש". (באגרת לבנו האדמו"ר התפארת אהרן זצ"ל)

לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים

הנה על יום ראש השנה אמר הנביא (נחמיה ח' יא) לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים וגו' כי חדות ה' היא מעתכם, ולכאורה הרי בראש השנה צריך להיות בפחד ואימה וביראת ה' והאיך אפשר לאכול משמנים וכדו'. אלא כוונת הנביא לומר כי ישנם ב' מיני אנשים המלאים ביראה ביום זה, ישנו שהוא ירא מאימת יום הדין שישקלו בכף מאזניים את כל מעשיו, אמנם עיקר היראה היא מחמת התגלות מלכותו יתברך שמו בעולם, ועל אופן היראה הלזה אמר הנביא לכו אכלו משמנים וגו', והטעם כי חדות ה' היא מעתכם, דהיינו כי אע"פ שיש פחד ויראה מהתגלות המלכות בכל זאת הוא שמחה גדולה מאוד שהמלך שוכן בינינו וכמ"ש דרשו את ה' בהמצאו.

עיקר הטעם ליראה ופחד בראש השנה הוא מחמת התגלות המלכות, שהרי באם טעם היראה היא מחמת יום הדין גרידא, הרי אדם נידון בכל יום (ר"ה טז ע"א), ומה הטעם ליראה ופחד בראש השנה דייקא, אלא על כרחך דעיקר היראה בראש השנה היא מחמת התגלות מלכותו ית' שצריך לדמות במחשבתו את השי"ת עומד לפניו מחמת התגלותו ית' אפילו בעולם השפל, ועל כן צריך לבקש ביום הזה שהתגלות הזאת תישאר לכל השנה.

אמרות טהורות

מרבינו האור אביגדור זי"ע

חולפת אל ימנע עצמו מהרחמים, ויסיים את השנה בברכת הטוב הנגלה.

יש שמכנינים את עצמם לתשובה בעשרת ימי תשובה, אנשי מעשה באלול, ואני אומר שצריכים להתכונן לתשובה תכף לאחר נעילה.

בימים הנוראים, על כל יהודי באשר הוא, להתפלל מקרב לב, בבחי' וגילו ברעדה, ויקיים את הר"ת בבכ"ה דהוא ב'שמך י'גילו כלל ה'יום.

ויאמין ויבטח בה' שבוודאי יקבל תפילתו ויצא זכאי בדיו. וכפי מחשבת האדם בראש השנה, כן נגרו הגוף אחר הראש, שבכל השנה תהיה לו אמונה וביטחון.

דברי אלוקים חיים

מרון רבינו הגה"ק זי"ע"א

וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון

בתפילת ראש השנה אנו אומרים "וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון" ככבשים הנכנסים לדיר ומעשרים אותם אחד אחד, העשירי נותנים לו עם שוט על גבו בצבע אדום, והוא המיועד לשחיטה. אמר רבי ישראל מסלנט "כל באי עולם עוברים לפני ה' כבני מרון" עוברים כאותם כבשים. אילו היתה לנו שיחה משותפת עם כבשה זו שגבה צבוע באדום "מה קרה לך בגב?" היינו שואלים. "קיבלתי מכה עם שוט". "כואב לך?" "לא, הכאב עבר חלף, שכחתי ממנו" תאמר לתומה. אילו הכבשה היתה מבינה שהצבע שעליו מדברים - הוא גורלה הרע, היתה ניגשת לנהר להתרחץ והכל יבוא על מקומו בשלום, ואז, כשבעל הבית יחפש אותה לא יידע מי היא.. אבל, אינה מבינה, אין לה מידע על גורלה הנחתך ובעקבות כך היא מובלת לשחיטה... יש בכוחו של אדם לעמוד ולנקות את הסימן שנגזר עליו בראש השנה, חזו עבודתנו בימים אלו של עשרת ימי תשובה - ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את הצבע האדום - את רוע הגזירה.

לא-ל עורך דין

רמז נפלא מבארים מה שאנו אומרים 'לא-ל עורך דין', כי הנה כל מהותו של 'עורך דין' הוא להוכיח את דבריו וטענותיו של זה ששכר אותו, ואין ברצונו לברר את האמת... ומעולם לא שמענו כי יאמר 'עורך הדין' כי נראה לו שצריך לחייב את מי ששכר אותו, אלא אדרבה יהפוך בק"נ טעמים לטהר את השרץ... ולפעמים גם מי שכר את העו"ד יודע בבירור שאינו צודק בדיו, ואע"פ כן הוא שוכר עו"ד לצידו... וכאותו מעשה שאחד נתבע למשפט ורץ בבהלה אל רבו, ברכו הרבי שהאמת תצא לאור... נחרד הלה ואמר, אי רבי, רק זאת לא ארצה... לעומתו ה'שופט' עליו לדרוש ולחקור ולברר את האמת, ואסור לו להיות מוטה לצד אחד. על כן אנו מבקשים 'לא-ל עורך דין', שהקב"ה לא יהא כ'שופט' אלא כ'עורך דין', שיעמוד לימיננו לגמור את הדין לטובתנו.

המלך הקדוש

נשאלת השאלה: "קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה-ה מבלעדיך - ככתוב - ויגבה ה' צבאות במשפט והא-ל הקדוש נקדש בצדקה". מה הקשר? איזו מין ראייה זו?

התירוץ יובן על פי משל: אם ניכנס לאולם ונראה אדם יושב על כיסא מפואר וגבוה, ולפניו כורע אדם ובוכה והאיש אומר לו: "קבל 10 שנה בכלא ועבודות פרך. המסכן ש'לא ידע את נפשו מצער' לשמע גזר הדין החל מתחנן אליו... ואותו האיש ממרום הכיסא 'מבין לליבו' ואומר לנידון: "אין מה לעשות, זה המינימום שאני יכול לתת לך..." - נבין מיד שהאיש היושב בכיסא במעמד של שופט. אבל אם לאחר בכיותיו של הנידון יאמר זה שיושב על הכסא: "הפעם אני מצדיק אותך ומוותר לך..." - אזי נבין מיד שמדובר במלך. זהו ההבדל ביניהם: לשופט אסור למחול, הוא מחויב לחוקים של המדינה. אבל מלך יכול למחול שכן את החוקים הוא למעשה זה שקובע... והנמשל הוא התשובה לשאלתנו: "והא-ל הקדוש נקדש בצדקה". שה' הוא יכול לסלוח ולהצדיק עליו את הדין, היא ההוכחה שאין אלוה-ה מבלעדיך ושאתה מעל כולם, שהרי אתה הוא "המלך הקדוש".

יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה

"טובה" בלבד אינו מספיק, משום שחייב לברך על הרעה כמו על הטובה, ולומר "גם זו לטובה". ולכן מבקשים שתהיה גם מתוקה.

ברך עלינו את השנה הזאת

הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע ביאר את בקשתנו בתפילת המנחה לעת ערב בער"ה 'ברך עלינו את השנה הזאת' כי ישועת ה' כהרף עין, וברגע כמימרא יתגלה למפרע כי כל השנה שעברה הייתה לטובה. ואפ"ל ע"פ המאמר אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים, אפילו רגע לפני שהשנה שעברה

האם מתפלל בשטיבלאך או בביהמ"ד בו החזן החל באמירת "לדוד ה' אורי" בחודש אלול, אם אין מנהגו בכך, האם יכול לצאת, טרם סיום אמירתו, והאם יש לחשוש ללא תתגודדו

ברורה" (סימן תקפא), הכותב ש"נוהגין במדינותינו מראש חודש אלול עד יום הכיפורים לומר בכל יום אחר גמר התפילה מזמור "לדוד ה' אורי" בוקר וערב, ואנו נוהגים לאומרו עד שמיני עצרת ועד בכלל". ה"משנה ברורה" מסביר מתי אומרים אותו בימים שיש בהם תפילת מוסף, כיצד אומרים "קדיש" לאחריו ומתי מקדימים לאמירתו את ה"שיר של יום", והוא כותב זאת בשם "אחרונים". המנהג מובא גם בקיצור שולחן ערוך ובספרי הלכה נוספים. ישנם המסבירים כי אנו אומרים אותו בחודש אלול משום שנאמר בו 'לולא האמנתי לראות', 'לולא' הם אותיות 'אלול'.

אולם ידוע שהיו ממאורי החסידות שלא נהגו לאומרו בחודש אלול, כמו הרה"ק מראפשיץ ומזידיטשוב ז"ע, וכן נהג הרה"ק האוהב ישראל מאפטא ז"ע שלא לאומרו, כמובא בילקוט אוהב ישראל (הליכות ומנהגים, אות נג).

החזן הקדוש מלובלין זצ"ל ותלמידיו "היהודי הקדוש" והרה"ק מדז'יטשוב והרה"ק ר' נפתלי מרופשיץ זצ"ל והרה"ק בעל דברי חיים מצאנז ז"ע ויו"ח, לא אמרוהו, כ"ק האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצ"ל מסביר (בשו"ת דברי יציב) כי סבו זקנו ה"דברי חיים" זצ"ל לא אמר "לדוד", מפני שהוא לא אמר שום מזמור או פרק שאינו מוזכר בגמרא, בשולחן ערוך ובכתבי האריז"ל

כמו כן הגר"א ז"ל מוילנא סבר שאין לומר שום מזמור בציבור, שאינו מעיקר התפילה. מסיבה זו ההולכים בדרך הגר"א ז"ל לא אומרים "לדוד" באלול- תשרי.

ברוב קהילות ועדות בני המזרח לא אמרו מזמור זה החל מר"ח אלול, למעט מספר קהילות מקהילות צפון אפריקה ומרוקו, כאשר ישנם ספרדים האומרים אותו בכל ימות השנה בסיום התפילה, ולא רק בחודשי אלול- תשרי. כנראה מקור מנהגם, לאומרו כל השנה, נובע מסגולת אמירת המזמור בכל ימות השנה, המועילות למספר דברים ועניינים, כפי המובא בספר "ימלט נפשו" (סימן ה') ובספר "סנסן ליאיר" (סימן י"א), המוסיפים ש"העיקר לאומרו בנחת, בכוונה שלמה, ולא כמצוות אנשים מלומדה".

וכותב הגאון החיד"א ז"ל, בספרו "מורה באצבע", שכתב: "מנהג טוב לומר "לדוד ה' אורי וישעי" אחר כל תפילה, אף בכל ימות השנה, ובפרט מראש חודש אלול ועד הושענה רבה."

ובדורינו פסק מרן הגר"ע יוסף זצ"ל שמה שהנהיגו בכמה בתי כנסת לומר את המזמור "לדוד ה' אורי וישעי" בימים אלה, הוא מנהג יפה, ואף על פי שאין לנהוג כן בתורת חיוב, מכל מקום הוא מנהג נכון ויש לו יסוד בהררי קודש.

לגבי זמן אמירתו יש מנהגים חלוקים בזה;

א. אם לאומרו בשחרית ובמנחה או בשחרית וערבית, עיין בשו"ת "דברי מלכאל" שהסביר טעמי מחלוקת זו, ומנהג נוסח

בימי חודש אלול בה נפוצים המחזות בבתי המדרש, שהחזן החל באמירת המזמור "לדוד ד' אורי", כשהוא מוצא עצמו ללא מנין, כשחלק מהציבור לא אומר ויוצא מבית המדרש.

על כן פנה הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס גם אני אודך ומו"צ בק"ק קראלי אל כ"ק מרן רבינו הגה"צ שליט"א בשאלה האם מתפלל בשטיבלאך או בביהמ"ד בו החזן החל באמירת "לדוד ה' אורי" בחודש אלול, אם אין מנהגו בכך, האם יכול לצאת מביהמ"ד, טרם סיום אמירתו

בתשובה ההלכתית בה מפרט מרן רבינו שליט"א בהרחבה את מנהגי אמירת המזמור ומסיים בפסיקה כדלהלן:

בס"ד, עשב"ק כי תבא טו אלול תשפ"ג

לכבוד

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

מו"צ בק"ק קראלי ומח"ס גם אני אודך ופרדס יוסף החדש

אחדשה"ט

במענה לשאלתך האם מתפלל בשטיבלאך או בביהמ"ד בו החזן החל באמירת "לדוד ה' אורי" בחודש אלול, אם אין מנהגו בכך, האם יכול לצאת, טרם סיום אמירתו, והאם יש לחשוש ללא תתגודדו

בטרם שנשיב, נקדים תחילה את מנהגי והטעם לאמירתו וסגולתו בחודש אלול.

ה"מטה אפרים", ספר ההלכה היסודי והחשוב על מנהגי ימי הרחמים והסליחות, כותב כך: "נוהגים במדינות אלו מראש חודש אלול ואילך עד יום הכיפורים, לומר בכל יום, אחר גמר התפילה, מזמור כ"ז בתהילים "לדוד ה' אורי וישעי" בוקר וערב, ואנו נוהגים לאמרו עד שמיני עצרת ועד בכלל". בפרוש ובתוספת "אלף למטה", המצורף ל"מטה אפרים", מסביר שיסוד מנהג אמירת המזמור הוא על פי דברי חכמינו במדרש שוחר טוב ש"אורי" זהו ראש השנה ו"ישעי" זהו יום הכיפורים, ובהמשך נאמר "כי יצפני בסוכה"- הרומז לחג הסוכות. ב"סידור האר"י", שחיבר רבי שבתאי מראשקוב נאמר לומר את המזמור הזה עד לאחר שמחת תורה, וכתב שיש להיזהר לאומרו ערב ובוקר, מראש חודש אלול ועד לאחר שמחת תורה, ואז מובטח שהאומרו יוציא את שנותיו וימיו בטוב ויכניע את כל המקטרגים וייצא זכאי בדיון. המנהג נפסק ההלכה ב"משנה

ישראל]. על כל פנים, אין כל הנדון משום לא תתגודדו, דלדידן ליכא כאמור, אלא משום דרך ארץ שלא ישנה ממנה הבריות וכו', כדאיתא במסכת דרך ארץ זוטא פרק חמישי.

ולדידינו אם זה מתבטא רק באי אמירתו, ניחא, אבל אם נוקט בפעולה אקטיבית ובולטת לעין כשהוא יוצא מבית המדרש, ופעמים אף משאיר את החזן בלא מנין, ייתכן שיש כן לחשוש לאיסור לא תתגודדו.

ונסיים בעובדה מענינת (מובא בספר זכור לדוד) שנוגע לדידן: מסופר שמרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל אמר קדיש במשך השנה לפטירת אביו בבית מדרש לדרמן. בו המנהג שרק איש אחד אומר קדיש, ולא כל החיובים. ומרן הגר"ח היה לו הזכות לומר קדיש בלדרמן.

ומעשה שהיה בבית כנסת 'לדרמן', בחודש אלול תשמ"ה, תוך השלושים של מרן הסטייפלר, בערך שבועיים אחר הפטירה.

בשבת במנחה התפלל מרן הגר"ח מנחה גדולה בבית הכנסת, ובמנין התפלל גם אורח אחד, שכנראה לא ידע או שחך, שאמירת הקדיש יתום שייך למרן הגר"ח, ותיכף אחר אמירת 'עלינו-לשבח' התחיל האורח ההוא לומר קדיש, וגם כשמאן דהוא ניסה תיכף להשתיקו לא עלתה בידו, כי האורח לא תפס מה רוצים ממנו. והואיל והמנהג ב'לדרמן' הוא שאין לומר קדיש שני אנשים יחד, אלא אחד בלבד, על כן שתק מרן הגר"ח ולא אמר קדיש.

באותו מנין השתתף גם הגר"ר דוד פרנקל ז"ל, והוא חשב בלבו: 'וכי יתכן שלא יאמרו קדיש על הסטייפלר בתוך השלושים?' וכמובן שלא העיר דבר לאותו אורח כדי שלא לביישו - אך תיכף אחר שסיים הלה לומר את הקדיש, התחיל ר' דוד לומר בקול רם "לדוד ה' אורי וישעי", ומיד התחילו גם הקהל אחריו, ואמרו עמו את כל הקפיטל, ואז מרן הגר"ח אמר קדיש בסיומה.

על כן רואים אנו, ועל אף מנהגו לומר לדוד ה' במעריב, ועל אף שנהג שלא לומר קדיש לאחר לדוד ה' אורי, שלא להרבות בקדישים, שינה ממנהגו, מפני כבוד הבריות.

ולהלכה: נראה לומר שבמקום שנוהגים לומר לדוד ה' אורי, בסיום התפילה, על אף שאינו נוהג לומר או שאמר קודם, או אומר בזמן אחר, אל ימהר לצאת וימתין לסיומו, בפרט אם החזן הוא חיוב, ורוצה לומר עוד קדיש, ויוצא לפעמים שנשאר בלא מנין, ובפרט אם הוא מתפלל במקום בו שאינו שטיבלאך, והוא מנהג קבוע במקום.

בפרט בימים אלו בו אנו בחודש אלול, בו יש להרבות דייקא באחדות ובאהבת ישראל, ולמעט ככל האפשר בדברים שנראים לעין כהיפך האחדות.

יה"ר שנזכה כולנו להתחזק באהבה ואחווה ושלוה ורעות ונזכה כולנו לכתובה וחתומה טובה ולשנה טובה ומתוקה

בברכת התורה

הק' יוסף מוזס

אבד"ק קראלי

**המדור נודב
להצלחת ידידינו
יואל מצליח הכהן בן יהודית
זאב וולף בן שרה
יהושע בן ביילא**

אשכנז לאומרו בשחרית וערבית (על אף שבמשנ"ב כתב אחר מנחה) ומנהג נוסח ספרד לאומרו בשחרית ומנחה, ובלשון הקדמונים ז"ל הנ"ל מוזכר "בוקר וערב" ולא פירשו אם הכוונה של "ערב" היא של ערבית או של מנחה, ומרן הגר"ח קניבסקי אמר שהטעם הוא שבעבר התפללו מעריב ברצף מיד אחר מנחה.

ב. יש חילוקי מנהגים אם לאומרו אחרי "תחנון" לפני הקדיש או אחרי "שיר של יום" או אחרי "אין כאלוקינו", או אחרי "עלינו" וזהו ג"כ תלוי בנוסח אשכנז ונוסח ספרד,

ועיוין בס' "מטה אפרים" סימן תקפ"א אלול שכתב ז"ל: בין "שיר של יום" ל"אורי וישעי" יש להפסיק באמירת קדיש בכל ענין, שלא יהיה נראה שגם, "אורי וישעי" הוא משיר של יום, עכ"ל. וכן כתב בסידור היעב"ץ ז"ל. ויפסיק בין שיר של יום ובין לדוד אורי וגו' בקדיש עכ"ל.

כמו כן נחלקו המנהגים - עד מתי לאומרו. בדברי הקדמונים ז"ל הנ"ל מבואר שהיו אומרים זאת מר"ח אלול עד אחרי שמחת תורה, וכן כתב במטה אפרים שם. ואכן, בדברי החיד"א הנ"ל הזכיר רק הושענא רבא ולא שמיני עצרת, וכן בספר "שער הכולל" כתב עפ"י הקבלה שאומרים מזמור זה רק עד ליל שמיני עצרת, ועי' במשנה ברורה שם סימן תקפ"א סק"ב.

ואת הטעם למה אומרים "לדוד ה' אורי" פעמיים ביום? ביאר הרבי מליובאוויטש ז"ע (בהתוועדות שבת קודש פרשת תבוא תש"ל) את מנהג ישראל שאומרים המזמור לדוד ה' אורי וישעי פעמיים בכל יום: בשחרית ומנחה או (לפי מנהג נוסף) בערבית (כפי המנהגים השונים בזה), הנה בפעם השנייה שאומרים מזמור זה מיתוסף יותר; כלומר, למרות שכבר בשחרית הוא (המתפלל) אחז בדרגא של "ה' מעוז חיי", הנה בהגיע תפילת מנחה והוא אומר מזמור זה שוב הרי גם הענין ד"לדוד ה' אורי" הוא בדרגה גבוה יותר.

אמירת המזמור פעמיים באה לבטא ענין של עדות, בהתאם למבואר בענין אמירת קריאת-שמע "פעמים בכל יום" שהעין רבתי והדלי"ת רבתי הרי הוא ענין "עד", ואמירתו פעמיים מהווה ב' עדויות (ומעין זה מבואר בענין אמירת "ויכולו" בליל שבת-קודש פעמיים - כדי שיהיו שתי עדויות).

וכך גם בענין אמירת "לדוד ה' אורי וישעי" על-ידי אמירתו ב' פעמים מתהווה ענין עדות, אשר שני עדים משנים המציאות... וכאשר ישנן אותן שתי עבודות הרי מענין "ומצאתי להם עד" מגיעים ל"מצאתי דוד עבדי", שזהו ענין הגאולה הבאה בהיסח הדעת, שאז מגיעים אכן למצב של "ממי אירא וממי אפחד".

ולשאלתך

מן הדין נקיטין שאין איסור לא תתגודדו במקום מנהג, כפי שמובא בענין נפילת פנים במאמר מרדכי סימן קל"א שלא שייך לא תתגודדו משום שהכל תלוי במנהגים שונים, וכן דעת הפוסקים, יעוין שו"ת מהר"ם בריסק סימן נ"א, שו"ת משנה הלכות חלק ח' סימן כ"ט, שו"ת תשובות והנהגות חלק ב' סימן פ' ועוד מפוסקי דורינו.

ולענין אלו הנוהגים ליפול תמיד על שמאל ומתפלל בין אשכנזים שנופלים בשחרית על ימין, כתב המשנה ברורה ס"ק ו' דשייך בזה לאו דלא תתגודדו, [ויש מפוסקי זמנינו שמתירים מטעם דהאידינא בכל ביכ"ו מתפללים מכמה קהילות שונות, ובכה"ג לא מיירי המשנ"ב, כיעוין בס' אשי ישראל ופסקי תשובות.

בענין המינים - הסימנים בליל ר"ה

— ואולי בירך על הפרי אחר לפני שהביאו לפני תמרים (וכ"כ הכה"ח תקפג, יג). או שהפרי האחר היו זיתים [טבולים בשמן זית, המונע שחכה] הקודמים לתמרים (עי' שו"ע ריא, ד) ואין עליהם יה"ר [ואולי זיתים הם כדברים הבאים מחמת הסעודה ללפת הפת].

(ה) וצריך להבין למה בגמ' נזכרו תמרי בסוף, אחרי מיני בורא פרי האדמה, שהרי ברכת בפה"ע קודמת לבפה"א (שו"ע סי' ריא, ג). — ולפירש"י שמינים אלה, קרא וכו', גדלים מהר טפי משאר ירקות עכ"ד, י"ל שקודם מנה המינים הגדלים מהר, ואח"כ פרי מתוק תמרי, ואה"נ שסדר האכילה הוא קודם תמרי. אבל לפי רב האי גאון (בב"י סי' תקפ"ג הנ"ל) שהפירות הן לסימן טוב על שמם שיקרע רוע גד"ד, ושיסתלקו שונאיו וכו', צ"ב למה תמרי בסוף, הרי הם מרמזים שיתמו שונאיו [ואין לומר שמיני פרי האדמה האלה חביבים עליו יותר, דזה תלוי בכל א'].

(ו) הטור (תקפג) הביא לשון הגמ' (הוריות וכריתות הנ"ל) יהא רגיל למיכל "אתרוגא" קרא רוביא וכו', ופירש מה הן המינים האלה ולמה מרמזים, ובאתרוג לא פירש (עי' ב"י ודרישה ועוד). — והשד"ח (הנ"ל באות ג) הביא ע"פ הגמ' (ברכות נז). הוואה אתרוג בחלום הדור הוא לפני קונו, לכן יאכל ויאמר יה"ר שנה"י הדורים במצות, וגם אתרוג זה שמו פרי עץ "הדר" עיי"ש. — ויל"ע דהשד"ח הנ"ל הזכיר מנהגם לברך שהחיינו בליל ב' דר"ה על זיתים. — וא"כ כמו שעל אתרוג כתבו יה"ר הנ"ל, כן יאמרו בזיתים יה"ר שיהיו בנינו כשתילי זיתים סביב לשלחנינו, ואם אין בכחנינו להוסיף על דברי חז"ל איך נוסף אתרוג. — וי"ל דגרסתו היתה אתרוג בגמ', ועל סמך זה אומרים עליו יה"ר. וא"כ אנו שאומרים יה"ר בדגים שנה"י לראש וכו', ושנפרה כדגים, וברמון שירבו זכיותנו כרמון, הגם שלא נזכר בגמ', כמוכ"כ אפשר לומר על זיתים.

עוד כתב הטור שבאשכנז אוכלים תפוח מתוק בדבש. — נראה דחז"ל אמרו תמרי דשכיחי בבבל (כידוע מכמ"ק בש"ס), ובארצות שאין תמרי ושכיחי תפוחים לקחום במקום תמרי, ואמרו יה"ר השייך בדבר מתוק, שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה.

(ז) הבאה"ט (תקפג סק"ב) הביא משיכונה"ג שמפלפל אם יברך על התפוח או גם על הדבש, והשבות יעקב (ח"ב סי' כז) כתב דבשביל ספק זה נהגו לאכול המוציא עם הדבש והתפוח יחד. — והשע"ת כתב דלא נהגו כן, רק אוכלים כל א' בפנ"ע, ואין ספק בברכה, דהתפוח עיקר, והדבש רק טוח על פניו במשהו וטפל לתפוח. — ובדעת השב"י צ"ל שיהיה אצלם הרבה דבש, שלא היה בגדר טפל לתפוח, אי נמי שהעיקר היה לאכול מעט דבש בר"ה לסימן טוב, וכיון שא"א לאכול דבש בעין, אכלוהו על גבי תפוח, לכן גם אם התפוח רוב, מ"מ נסתפק השב"י שמא הדבש העיקר והתפוח רק הטפל, וע"ע בשו"ת דברי ישראל (וועלץ, או"ח סי' קס"ב).

(ח) מנהג כ"ק גיסי אדמו"ר הרה"ק מהר"א מבעלזא ז"ע שלא להטביל תפוח בדבש, משום ספק ברכה הנ"ל מהו העיקר ומהו הטפל, כי אם פרוסת המוציא טבל בדבש, ואחרי הבשר הביאו לפני המינים המוזכרים בשו"ע מטוגנים בדבש, ולא שמעו מפה קדשו לומר "יהי רצון בעת אכילת המינים (ספר ביתו נאוה קודש, ר"ה עמ' צד). — ותמרי כנראה לא אכל, שאינם שכיחים בחו"ל [כי אם בארצות החמות], והמשיך במנהגו גם בא"י שתמרי שכיחי.

(ט) ובסדר אכילת המינים — הסימנים כתב הכף החיים (תקפג, כה) ע"פ נגלה ונסתר, סדרן הנכון הוא: ברכת בפה"ע תמרי בלי יה"ר, סילקא, כרתי, תמרי עם יה"ר שיתמו לגמרי שונאיו ומקטריגו למעלה, קרא, רוביא, רמון, ראש כבש, תפוח בדבש עיי"ש. — ולא חקרתי כעת על המנהגים השונים בסדר המינים, ואם אכלום לפני או אחרי המוציא. — [ויש להוסיף הסבר, דאחרי שביקשנו שיסתלקו ויכרתו ויתמו כל המשטינים למעלה, ושיקראו וירבו זכיותינו, ושנה"י לראש, אז מתפללים שיתמתקו כל הדינים, ונמשיך חסדים לשכינה הק' הנקראת חקל תפוחין קדישין (כמ"ש מהר"ל בהל"ר ה"ה)]. דושה"ט בברכת שנה טובה ומתוקה.

מספר גם אני אודך

תשובות הגאון רבי יוסף ליברמן זצ"ל

מוגש ע"י הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מו"צ ק"ק קראלי

בנוגע לאכילת המינים בליל ר"ה. — ענין זה נזכר בגמ' (הוריות יב). יהא רגיל אינש "למחזי" ריש שתא קרא רוביא וכו', ויש שינוי בלשון הגמ' (כריתות ו). יהא רגיל "למיכל" וכו', והטור (תקפג) והפוסקים הביאו לשון "למיכל". — ואולי יש נפק"מ גם בלשון "למיחזי", למי שאין לו האפשרות לאכול המינים, כגון הנמצא בבית החולים ל"ע, או אפילו בביתו אבל אינו רשאי מפני הבריאות לאכלם, או שאר סיבות. — דלפי לשון "למיחזי" יש ענין שעכ"פ יסתכל על המינים בליל ר"ה, או אפילו ביום ר"ה, ובזה אינו צריך למינים מבושלים, העיקר שיראה המינים כמו שהם, דכיון שהוא לסימנא טבא, א"צ בדוקא לאוכלם. — שו"ר כן בכף החיים (תקפג, ו).

וזה שייך בין לפמש"כ הטור הנ"ל, שרק יאכל המינים לסימן טוב, ולא הזכיר שיתפלל התפלה השייכת לכל מין, ובין לפמש"כ הרב"י שמנהג רב האי גאון היה לומר על כל דבר הבקשה שלו, וכמנהגו כמ"ש המש"ב (תקפג סק"ב) בשם של"ה הק' להתעורר בתשובה ולהתפלל זאת בלב שלם.

(ב) והנה במטה אפרים (סי' תקפג, א) כתב וכן נוהגין לאכול בסעודה זו תפוח מתוק בדבש, ואומרים יהי רצון זה, וצריך לברך על התפוח בורא פרי העץ אף שאוכל אותו בתוך הסעודה, והיה רצון אומר אחר האכילה "ובדיעבד אם אומרו קודם האכילה אינו הפסק" עכ"ל. — והקשית למה לא יהא הפסק כשאומרו בין הברכה לאכילה.

כדברי המט"א כתב גם האשל אברהם להגה"ק מבוטשאטש ז"ל, שצריך לומר את היה"ר קודם הברכה, או אחר אכילה קצת מהתפוח, ובדיעבד שאמרו בין הברכה לאכילה א"צ לחזור ולברך, דכיון שמנהג קבוע לאמר היה"ר, הו"ל מעין גביל לתורא, ויש להקל בספק ברכות שלא לברך עוד פעם.

וראה במג"א (תקפג סק"ב) שאוכל תחילה ואח"כ אומר יה"ר (כבסי' קסז, ז שלא להפסיק) ובמ"צ [מחזור מעגלי צדק, שדפס ה' שכ"א] כתב שאומר תחילה [יה"ר אחרי הברכה] ואח"כ אוכל, וצ"ל דס"ל דלא חשיב הפסק, וכהב"ח (סי' תרה) בשם תשב"ץ לומר "זה חליפתי" בין ברכה לשחיטה, דזה מיקרי צורך שחיטה, וכן בסוכה מברכין [לישב בסוכה] בין המוציא לאכילה, ומ"מ יאכל קודם היה"ר, שאין זה צורך כ"כ, ואין להפסיק לכתחלה עכתו"ד. וכן נהג המנחת אלעזר (דרכי חיים ושלום סי' תשז).

והמנהג שנזכר במחזור מעג"צ הנ"ל, נהגו בו עוד קדמונים, כמובא בספר פסקי תשובות (תקפג, ד) שכן נהג הרש"ב מליובאוויטש ז"ל והבאים אחריו עיי"ש, והביא (בסי' קסז, י) בשם הגרש"ז אויערבאך ז"ל שדוקא אם הפסיק במה שנוגע לאכילת אותו מאכל, לא היה הפסק עיי"ש. — וא"כ היה רצון הוא הפסק הנוגע לאותו מאכל, וזו סברת הקדמונים הנ"ל שלא חשו להפסק.

(ג) ולכאורה לא מובן מה כל החרדה הזאת לומר היה"ר בין ברכה לאכילה, ולהכנס לחשש הפסק, והרי לפי הגמ' (הוריות יב, הנ"ל) אפשר לומר יה"ר כשרק רואה הסימנים, וא"כ אם אומר לפני הברכה, ואח"כ אוכל, מה הפסיד, וכי האכילה צריכה להיות צמודה ליה"ר. — וכ"כ בהגהות הגאון ר' ברוך פרנקל ז"ל (לסי' תקפג) דממש"כ המטה משה "יקחון בידו" ויאמר יה"ר וכו' משמע שאומר יה"ר בעת הלקיחה קודם ברכת בפה"ע.

אכן השדה חמד (אסיפ"ד מע' ר"ה, סי' ב אות ד, ד"ה וקצת) כ' שהוא נוהג לברך בתחילה על פרי שאין אומרים עליו יה"ר (ולכוין על כל פרי העץ שיאכל), ואוכל מעט מהפרי שבירך עליו, ואח"כ אומר יה"ר ואוכל התפוח וכו', וזו דרך ישרה ונכונה, עכתו"ד. — הרי שג"כ ס"ל להסמך אמירת היה"ר לאכילה, וכנראה שמשום כך היו קדמונים שהפסיקו ביה"ר בין הברכה לאכילה, כדי שתחול אמירת היה"ר על האכילה הסמוכה לה ממש. — הגם שיל"ע בזה, שהרי העיקר לסימנא טבא, ולתפלה, א"כ למה בדוקא סמוך מאד לאכילה, הלא לא האכילה עיקר (ועי' שד"ח הנ"ל ריש אות ד). — וצ"ל דהוי כדוגמת קידוש יקנה"ז, שבין היין לשתייה יש ד' ברכות, ול"ה הפסק.

(ד) עוד יש לעיין שהרי תמרי נזכרו בגמ' בין המינים הנ"ל, שיש עליהן יה"ר, ותמרים משבעת המינים, וקודמים בברכה לתפוח [וכ"כ בלוח א"י בשם הגרי"ח זונענפלד ז"ל לברך תחילה על תמרין], וא"כ לא יוכל לעשות עצת השד"ח הנ"ל, דא"א לברך על פרי אחר לפני התמרים.

ודע מה שתשיב

אמרות שונות מגדולי ישראל לדורותיהם

פעם באה קבוצת סוחרים בערב ראש-השנה לפני אחד הצדיקים וביקשו את ברכתו לשנה החדשה. אמר להם הצדיק: "אני מברך אתכם שתדברו אמת בשוק ולא בבית-הכנסת". תמחו הסוחרים והמתינו שהרבי יפרש את דבריו. חייך הצדיק ואמר: "יש אנשים שמנהלים את משאם-ומתנם שלא באמונה ואינם דוברים אמת בעסקיהם. כשהם באים אחר - כך לבית הכנסת ואומרים **אשמנו, בגדנו, גזלנו** - נמצא שהם דוברים אמת. לכם אני מאחל, שתדברו אמת בשוק ותנהלו את עסקים ביושר ובאמונה, וממילא כשתאמרו בבית-הכנסת "אשמנו, בגדנו, גזלנו" - לא יהיה הדבר אמת..."

הרה"ק בעל דברי יואל ז"ע סיפר, שפעם שלח זקינו הרה"ק בעל ייטב לב מסיגעט ז"ע בסעודת ראש השנה את פרוסת החלה להרבנית, ונוהג היה לשלוח פרוסה נוספת שיהיה להסעודה, ולקח בחור אחד את פרוסה זו לעצמו. ושלא הייטב לב לקרוא את הבחור ושאל אותו בבדיחותא: זה שלא נטלת את הידים אינני חושד אותך, אבל מהיכן היה לך דבש לטבול את פרוסת המוציא כמנהג כל ישראל? ענה הבחור: מים גנובים ימתקו... מושיען של ישראל (ח"ב פ"כ)

ראש השנה באו חסידים לשהות במחיצת הרב הקדוש בעל ה"אובה ישראל" מאפטא זצ"ל בימים הנוראים. כמנהג חסידים אכלו ושתו אחר התפילה כנהוג. אחד המתפללים שאל מדוע נהג כן והרי חסידים ואנשי מעשה מתענים בימים אלו לפחות חצי יום אם לא יום שלם וכו'. יען הרב הקדוש: הרי כל מזונת האדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה, כמה יאכל ואיך יאכל. לבעלי בתים כמוך שאכלו ושתו כל השנה לרוב, לא נותר מה לאכול באחרית השנה כי כבר אכלו מה שנקצב להם ועוד יותר, ולכן הם מתענים, אבל החסידים המסכנים הללו שיושבים בתענית כל השנה ואוכלים כל יום אחר הצהריים ומתגלגלים בפת קיבר ובמלח שעיימו, כשמגיעה אחרית השנה הם חייבים לכלות את כל מה שנקצב להם, והלואי שיספיקו.

לקט עובדות על ימי הרחמים והסליחות שנרשמו

מפי מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

הצדדים, שכל עגמת נפש שבה לקרובי הנידון בתולדה מהמשפט, גם היא בכלל המשפט, ואם לא מגיע לקרוביו צער זה, אין הקב"ה מעניש את האדם. ומשפטי ה' הם "אמת לאמיתה", והיינו שאין יוצא אפילו בתוצאה מהמשפט שום שקר.

שמעתי מפי הגה"צ רבי אליהו לופיאן בדרשה בערב ראש השנה, שסגולה גדולה לאדם לצאת זכאי במשפט דראש השנה - שיתעסק בצורכי ציבור, שעל ידי זה הקב"ה יציל אותו מפרוענות לתועלת הרבים שאינם צריכים להפסיד או להצטער כשיארע לו חולי או איזה גזירה רעה.

זכרתי איך הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה מקדים בתחילת שיחותיו בחודש אלול ואומר: "היום כך וכך ימים קודם ראש השנה", ורק אח"כ היה מתחיל לומר מוסר.

שמעתי מגדול אחד זצ"ל לפרש הפסוק (הושע י"ד ג') "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", שהדרך שבה יוכל האדם לבחון את עצמו אם עשה תשובה כראוי או לא, היא על ידי שיבדוק עצמו אם לאחר ששב בתשובה הוא מצליח יותר בנקל לכוון בתפילה, שהרי מבואר בזוה"ק ובאריז"ל שהמחשבות זרות שמפריעים לאדם להתפלל בכונה, אלו הם העבירות שיוצרות "קליפות" שתפקידן הוא להפריע ולבלבל את האדם בעת התפילה, ולכן אם כבר הופחת אצלו או שהוסר ממנו לגמרי ההפרעות בתפילה, זהו סימן ברור שתשובתו נתקבלה, וזהו מה שנאמר "קחו עמכם דברים" - קחו את הדברים שאתם מתפללים, ועל ידם תבינו ותדעו אם הצלחתם לשוב אל ה'.

סיפרה לי אמי ע"ה, שבילדותה במינסק היה השמש מעורר את הציבור בכל בוקר בימי חודש אלול בניגון הקורא "קומו לעבודת הבורא", והיו מתעוררים לקום בזריזות. וטעם הדבר נראה, כי הקימה לעבודת הבורא היא יסוד העבודה, שכיון שקם בזריזות הרי כל היום מלא בזריזות, ולכן היו נזהרים בחודש אלול בקימה בזריזות שהיא יסוד העבודה.

סיפר לי המשמש בקודש אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל, שהרבה פעמים היה הרבי ער כל הלילה, ועכ"פ מעולם לא היה הולך לישון במיטה אלא היה לומד ונרדם על מקומו, אך בימי הסליחות - בהגיע הזמן סמוך לסליחות ממש, הלך הרה"ק ז"ע לישון אפילו לרגעים ספורים כדי שיוכל לקיים "קימה" לסליחות, לקיים מש"כ הש"ע "לקום" לסליחות, דכשמדובר על "קימה" היינו משינה דוקא, שזה עצמו תיקון גדול לקום משינתו לסליחות, וביקש שיעוררוהו בקול הקורא "סליחות, סליחות!".

מקובלנו על הגר"ח מוואלז'ין זצ"ל, שדיבר דרשה בעיר בפני בעלי בתים בימי הסליחות, ועורר את הציבור לבכיות עד שלפי השמועה היו מהם שהתעלפו, ובפרט כשתבע בדרשתו על שאנחנו מזלזלים ולא מכירים בגודל חשיבות לימוד התורה, שהרי בזמן קצר יכול האדם לזכות לחיי נצח, ואנחנו מזלזלים בזה. והביא את דברי הגמ' בסנהדרין (צ"ט ע"א) על הפסוק (במדבר ט"ו ל"א) "כי דבר ה' בזה הכרת תכרת הנפש ההיא", שזהו מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, כי בזה שרגיל לבזבז את זמנו לדברי הבל במקום לעסוק בתורה, הרי הוא מבזה דבר ה' וחייב כרת ונשמתו נכרתת ונאבדת מעולם הבא - והתחיל הגר"ח לבכות וזעק: "כולנו הרי מצפים לעולם הבא, ומי יודע מה הוא המצב האמתי שלנו בעולם הבא, שהרי אנחנו מבזבזים זמן, ומי יאמר ניקתי לבבי, והרי אין אנו עוסקים בתורה, ועל זה נאמר הכרת תיכרת הנפש ההיא מישראל לעולם הנצח". וכל הבעלי בתים שהיו שם געו בכייה מרוב התעוררות, והגר"ח עצמו כמעט התעלף מרוב הבכיות והפסיק את דרשתו באמצע.

כשהיה הגר"ח מוואלז'ין זצ"ל מגיע בסליחות לקטע "עזרא הסופר אמר לפניך אלוקי בושתי ונכלמתי להרים אלוקי פני אליך", היה חוזר על זה כמה פעמים בהתרגשות נוראה ובבכיות נוראות, ואמר: הלא עזרא הסופר מעיד על עצמו שאין לו עזות פנים לעמוד לפני הקב"ה מרוב בושה מחטאיו, ומה אנחנו יתמי ידיתמי לעומתו נוכל לומר אחריו.

הייתי אצל מרן הגרי"ז זצ"ל במוצאי שבת באלול, ושמעתי הייך חוזר ואומר בשקט לעצמו "סמר מפחדך בשרי וממשפטך יראתי". ושמעתי עוד שמרן זצ"ל אמר שכמה שבועות לפני ראש השנה כבר אין לו טעם באוכל כיון שהוא נזכר מפחד יום הדין.

מרן הגרי"ז זצ"ל היה אומר, שישנם הרבה אנשים שרגועים בימי הדין ומדמים שהם בעלי ביטחון, אך באמת אין הם בעלי ביטחון אלא אדרבה - יש להם חיסרון באמונה, שאינם מרגישים כלל את גודל הפחד מיום הדין, ונמצא שמה שהם רגועים אינם מחמת בטחונם בהקב"ה אלא מחמת חוסר האמונה במשמעות המשפט, וזה אינו נחשב לבטחון כלל, כי בעל ביטחון הוא רק מי שמרגיש את גודל הצרה - ויודע המצד המציאות יש סכנה גדולה ביום הדין, ומרוב פחד הוא מזדרז להרבות בצדקה ותשובה ומעשים טובים, ואז הוא שם את מבטחו על הקב"ה, והוא נחשב לבעל ביטחון אמתי - שרגוע מחמת בטחונו בה', ולא מחמת העדר ידיעת הצרה.

שמעתי מפי מרן הגרי"ז זצ"ל לפרש בתוכן מידת "אמת" ב"ג מידות אשר בפשוטו תמחה מהו המעלה בזה שהקב"ה אינו שקרן, ופירש בזה מרן זצ"ל, שהקב"ה שופט בתכלית האמת - ואין אמת כמוהו שמדוקדק מכל

בינה לעיתים

למען אלקים חיים.

היינו כל תפילותינו שאנו מבקשים חיים והצלחת עוה"ז אין זה התכלית אצלנו, רק שע"ז נהי' פנויים לעבודת הש"י, או לגדל בנינו לת"ת, או לעשות עמם שידוכים הגונים שימשך מהם דורות טובים שיתרבה כבוד שמים על ידיהם, או שיהיה לקל ידיו לעשות צדקות ומצוות בחיות. זה שאנו מתפללים זכרנו לחיים אף שבתקונת זוה"ק מגנה זה מאד, וקרא עליהם צווחין ככלבין הב לן חיי הב לן מזונא, והיתכן שסדרו לנו בעלי מסדרי התפילות לשונות בלתי נרצים: אך הענין יובן עפ"י מה ששמעתי מ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שדייק מדברי ש"ס נדרים באמרם ז"ל לא כלבא אנא דמיתהנינא מינך ולא מיתהנית מינאי, דטבע הכלב הכל לגרמי' ליהנות ולא לעשות דבר בשביל זולתו, נמצא כי מי שכל חפצו בתפילותיו רק עבור עצמו חיי ומזונא זה נקרא צווחין ככלבין. אבל תפילתנו שמסתיימת למען אלקים חיים, הפירוש כנ"ל שכל החיים שאנו מבקשים הם רק למען יתרבה כבוד שמים כנ"ל, זוהי התפלה הנרצית כנ"ל.

(שם משמאל)

כשישראל עושין המשפט... ועושה עמם צדקה

איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (נצבים עמו' קל: ד"ה התחיל), וז"ל: העיקר צריך כל אחד ואחד להמשיך דין למטה אין דין למעלה, זהו פירוש המדרש: 'כשישראל עושין המשפט... ועושה עמם צדקה'. ואופן היראה אם הוא מאותן המכירים קצת וקרובים להשי"ת – בוודאי יש להם יראה ופחד באותן הימים – יראה עילאה, ואם לאו – מאימת הדין נפשי תבהיל. צריך מאד לירא ולפחד זהו העיקר, ואז הקב"ה עושה עמם צדקה, "עכ"ל

כוונת אמירת הסליחות

סיפר הרה"ח רבי יוסף שטערביצער זצ"ל, שהיה 'בעל תפילה' אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע. פעם אחת קודם אמירת הסליחות ביום ראשון של סליחות, קראו הרה"ק מהר"א אליו ואמר לו: "בא ואלמדך כוונת אמירת הסליחות."

רץ רבי יוסף בהתרגשות רבה, מאחר שהיה בטוח שהנה ישמע עתה רזי מעלה, אך הרה"ק אמר לו: "בגשתך אל העמוד תכוון דבר אחד: להתפלל בקול רם ובהתעוררות, ובלשון קדשו 'הויער... הויער... הויער... הויער...' (בקול רם), כדי שכל העם ישמע אותך ויתעורר, ואל תיתן דאגה לנפשך שמא ייצרד קולך, כי אפילו אם כבר לא יהא לך קול רם – יש מי שיחליף אותך, כי העיקר באמירת הסליחות הוא שימת הלב וההתעוררות לתשובה שלימה."

דיברי חיים

תקיעת שופר

אותן קטנים שהגיעו לחינוך, מצוה להביאם, ולאיים עליהם שיטו אזן לקול שופר כדי לחנכם במצוות. (מטה אפרים סימן תקפ"ט, סעיף ד')
(ט) בשעת התקיעות עצמן, בין תקיעות מיושב, בין תקיעות מעומד, אסור לרוק, לפי שצריך לשמוע כל התקיעה מראשה עד סופה, אפילו היא ארוכה הרבה. (שו"ע הרב סימן תקצ"ב סעיף ח')
(י) אסור להשמיע קול בפיהוק או בנחירת הגרון, בשעת התקיעות, שמבלבל גם האחרים השומעים. (מטה אפרים סימן תקצ"ב, סעיף ג')
(יא) לא ישיח, לא התוקע, ולא הציבור, בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד, אולם התפילות שאומרים באמצע אין זה הפסק. (שו"ע או"ח סימן תקצ"ב, סעיף ג')
(יב) בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד, מותר ללמוד בהרהור, ולא בפה, ויכוין שרהור לא יהא נחשב כדיבור, [ומועיל, כמו שכתב בשו"ת רע"א סימן ל"ן]. (שו"ת הר צבי, ח"א סימן מ"ב)
(יג) יש מי שהתיר ללמוד דיני וענייני התקיעות בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד. (לקט יושר לתלמיד התרומת הדשן בשם רבו, עמוד קכ"ח)
(יד) תהלים מותר לומר בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד. (יסוד ושורש העבודה, שער י"א, סדר שופרות)
(טו) אשר יצר מותר לברך בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד. (שו"ת קנין תורה, ח"ה סימן נ"ו)

מאת

הרה"ג גמליאל רבינוביץ שליט"א מרבני אנ"ש ומח"ס גם אני אודך

אשרי העם יודעי תרועה.

על פסוק (במדבר כ"ג, כ"א) לא הביט און ביעקב וגו' כי אף כשאדם עובר עבירה כשיש לו חלק אלוקי ממעל בודאי יחזור בתשובה דאורייתא וקודשא בריך הוא דישראל כולו חד ושורש נשמתו הוא גם כן מהתורה אם כן איך יכול להפריד את עצמו מהתורה וקודשא בריך הוא, וזהו לא הביט און ביעקב שהם המדריגה הקטנה ומכל שכן לא ראה עמל בישראל שהם המדריגה הגדולה והטעם כי ה' אלוקיו עמו והאיך הקב"ה עמו ותרועת מלך בו שהיא התורה כי תרועה היא תורה ע' שמשם שורש נשמתם ואורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד, וזהו אשרי העם יודעי תרועה שהוא תורה ע' ומתחברים בהתורה אז באור פניך יהלכון כנ"ל שאורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד והבן. (דג מחנה אפרים)

ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה.

הפסוק בא לרמז בזה על גודל מעלת בני"ש שקבלנו התורה הקדושה אשר ע"י התרי"ג מצוות שאנו מקיימים אנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים ומופיע עלינו אלקותו ית"ש. וז"ש אלוקי ואלוקי אבותינו. כי ענין אלקות אשר האדם מקבל על עצמו עול מלכותו ע"י התו"מ לדבר זה לא זכו האומות רק אנחנו ואבותינו שקבלנו התורה. ולזה מצינו כי גם מהם היו כמה מחקרים שהאמינו ביחודו ואחדותו ית"ש כמ"ש בפ' תולדות שאמר אבימלך (בראשית כו, כח) ראה ראינו כי היה ה' עמך. והשם הו' הנכתב כאן בס"ת הוא כמו כל השמות שאינם נמחקים. אך ענין האלקות לא זכו להופיע עליהם שיכלו לקבל על עצמו עול מלכות שמים רק בני"ש לבד ע"י תרי"ג מצות כמו שאומרים אשר קדשנו במצותיו וכו' וז"ש (תהלים כב, כט) כי לד' המלוכה ומושל בגוים. פי' על בני"ש הוא ענין המלוכה מה שאנו ממליכים אותו ע"י התו"מ ומקבלים עומ"ש. אבל אצל העכו"ם הוא בחי' מושל כמובן. וזה הרמז ה' אלוקי ישראל עולה בגימ' תרי"ג. וזהו כי קבלת מלכותו עלינו הוא ע"י תרי"ג מצות. ומלכותו בכל משלה. בעכו"ם הוא בחי' ממשלה כנ"ל. והבן.

(תפארת שלמה)

באין מליץ יושר מול מגיד פשע כו'.

בפיוט של ר"ה ויוה"כ וכו', תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט. ופירש על זה הגה"ק מוהר"ח זצ"ל הרבי מאלכסנדר כי אם האיש הוא בבחינת אין כלומר בלי שום גיאות ח"ו הוא רק ממליצים עליו יושר, מול מגיד פשע כלומר שמגיד פשע יכרת מלהגיד פשע רק תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט כלומר דינים שבנ"י צריכים פרנסה כי עמך ישראל וכו' כי חוק לישנא מזוני ודפח"ח וד"ל:

(שיח שרפי קודש)

(א) צריך לתקוע מעומד, וכן הברכה לשמוע קול שופר צריך להיות בעמידה. (שו"ע או"ח סימן תקפ"ה סעיף א', ובשו"ע הרב שם סעיף ד')
(ב) נוהגין לתקוע אצל הבימה במקום שקורין, כדי שזכות התורה יגן עלינו לעלות זכרוננו לפניו לטובה. (רמ"א שם, ובמ"ב ס"ק ג')
(ג) נהגו הציבור לעמוד גם בשעת התקיעות שתוקעים קודם מוסף. (מ"ב שם, ס"ק ב')
(ד) טוב לתקוע בצד ימין, דכתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו, ועוד, משום דבשמאל התפילין מגינים, לכן צריך לתקוע בימין, שהשופר יגין על צד ימין. (רמ"א שם, סעיף ב', ובמגן אברהם ס"ק ד')
(ה) יהפוך השופר למעלה, שנאמר (תהלים מ"ז, ו') עלה אלקים בתרועה. (רמ"א שם)
(ו) נוהגין להקרות לפני התוקע סדר התקיעות מילה במילה, כדי שלא יטעה, וגם תקיעה ראשונה יקרא לפניו אע"ג דלא שכיח כל כך שיטעה, ובמקום שאין מנהג בזה. יותר טוב שלא להקרות בתקיעה ראשונה, כדי שלא יהיה הפסק להמקרא. (רמ"א שם סעיף ד', ובמ"ב ס"ק י"ח, ושער הציון שם ס"ק ל"א)
(ז) היה קול השופר עב מאד, או דק מאד, או צרוד, כשר, שכל הקולות כשרים בשופר. (ראש השנה דף כ"ז ע"ב, ושו"ע או"ח סימן תקפ"ו סעיף ו')
(ח) אין להביא לבית הכנסת תינוקות בעת תקיעת שופר, שקרוב שילבלו דעת השומעים, ואם אי אפשר להניחם בבית, יקחו הנשים אצלם בבית הכנסת שלהם, כיון שהנשים פטורים מן הדין, ומכל מקום

נעימות חיים

אָבֵל אֲשֵׁמִים אֲנַחֲנוּ עַל אֲחִינוּ

ומפרש הרבינו בחיי: זה דרך הצדיקים, כשחוטאים מודים בדבר ומצדיקים עליהן את הדין, ודרך הרשעים שחוטאים ואומרים איננו חטא וכו'. והנה הצדיקו עליהם את הדין, כי כאשר לא חמלו עליו בראותם צרת נפשו באה להם הצרה הזאת, מדה כנגד מדה.

לאורך הדורות ידע עם ישראל בעלי תשובה מסוגים שונים, כאלו שהרשיעו והיזיקו לו לאין שיעור, אך לבסוף חזרו לכור מחצבתם ולא פסקו מלהכות על חטא, וכמובא מאחד מגדולי ישראל, שכל שאותם חוטאים הרשיעו והרחיקו, הן נמשלו לאותו חוט גומי, שכל שימתח יותר, כך יחזור במהירות ובחוזקה יותר. אחד מהם מובא בסיפור שלפניכם:

מיכל יצחק ווידר היה בן יחיד לאלמנה ענייה וקשת יום שגדל בחבל מרמוש שברומניה בשנים שבין מלחמת העולם הראשונה לשניה, הוא היה עילוי ובעל זכרון פונומינלי, בחור ישיבה חריף ששקד על תלמודו, והיסב לאמו האלמנה נחת רוח כפיצוי על עניות מרודה. רבותיו הללוהו ושיבחוהו כמו גם חבריו לישיבה. כשהגיע לפרק 'האיש מקדש', השדכנים חיפשו לעילוי שידוך הגון, ואכן לאחר זמן לא רב, השתדך העילוי עם בתו היחידה של הרב מעיירה סמוכה, הוסכם גם על דעת הקהל של אותה קהילה שלאחר אריכות ימים ושנים של הרב, יחבוש העילוי את כתר התורה וישב על כס הרבנות. החתונה נערכה כיהא וכיאות והשמחה היתה משותפת לכל המשתתפים בה. ביממה שלאחר החתונה כל מרמוש היתה כוירה רותחת, עוד בטרם יעברו מעת לעת מזמן הנישואין, עזבה הכלה את חתנה העילוי וחזרה לבית הוריה.

שפוף ומאוכזב חזר העילוי למקומו בישיבה, אך זה לא היה אותו מיכל יצחק, החריפות אכן נשארה, אך התווספה אליה עוקצניות ומרמור שלא היו בה לפני כן. מיכל יצחק לא מצא מרגוע לנפשו, הוא היה נעלם מהישיבה לתקופות ארוכות והחל לשמש כדרשן נודד. שומעי לקחו התמוגגו מגאונותו, אך מיכל יצחק הרגיש שזה לא זה, היה חסר לו משהו והוא המשיך לחפש. הוא הגיע ללונדון והחל ללמוד שפות, בכוח זכרונו המופלא הצליח ללמוד שפות רבות אך המשיך לחפש ולנסות למלא את החלל שבקרבו, הוא חיפש דרך של נקמה, והוא מצא אותה. התנצרות, ה' ירחם. הוא נסע לווינה שבאוסטריה והתקבל ללימודים באחד מן המקומות שלימדו ענינים אלו. גם בלימודיו שם 'עשה חיל', הוא היה איפכא מסתברא, תלמיד המחכים את רבותיו והוסיף להביא ראיות לדבריהם תוך שהוא מנסה להוכיח את דבריהם ממקורות תלמודיים, הוא סיים את לימודיו שם כשבאמתחתו תעודת הצטיינות על לימודיו וידיעותיו.

הוא חזר לרומניה, למד ביסודיות את השפה המקומית, ובא בקשרים עם הכנסייה המקומית שאירחה וקירבה אותו. מיכל יצחק בחור הישיבה מהעיר הפשוטה שחי דלות, התפעל מעושרה הנוצץ ומפאר הטקסים והחל לשמש ככומר מטיף תוך שהוא מתמסר לתפקידו וממלא אותו בהתלהבות יתירה. בשביל האנטישמים ברומניה של אותם שנים הוא היה אוצר יקר. בעיתון האנטישמי הרומני 'צו השעה' החלו להתפרסם מאמרים של איבה וארס נגד היהודים, מאמרים על השחיטה היהודית, ההלכה היהודית ועוד ועוד, כשכל מאמר מלווה בחיצים מושחזים ומורעלים ובציטטות מן המקורות. החתימה על המאמרים היתה: מיכאל הטבול. ליהודי רומניה לא היה ספק מיהו אותו מיכאל, דער גלח היו מכנים אותו, מיכל יצחק המשומד.

לאחר מלחמת העולם השנייה עבר משהו על מיכל יצחק, הוא עזב את הכנסייה השאיר שם את גלימת הכמרים וניסה לקשור מחדש קשרים עם בני עמו ולחזור לצור מחצבתו. הוא התאסף יחד עם היהודים משוחררי מחנות הריכוז סביב בתי הכנסת השונים ובתי התמחו של הקהילה היהודית בבוקרשט כשהוא מגודל זקן ופאות ולבוש בלבושו החסידי, הוא היה מיוסר פנים, רזה מהורהר ומדולדל, העיניים היו כבויotes ועמוקות. הוא ישב בצד כעני בפתח והקשיב בשקיקה לסיפוריהם של הניצולים מהטרנספרים באושוויץ, התיאורים על הגעת אנשי הגטו לרמפה ההיא, הסלקציה של אותו רשע ימ"ש, האש והעשן, והדממה האימה שלאחר מכן.

תיאור הדרך האחרונה שבה הלכו כל קרוביו ואנשי הכפר הגבירי אצלו את יסורי המצפון, הוא היה מסתובב בימים ובלילות ומייסר את עצמו על כך שבאותה התקופה שהיה עסוק בכתיבת מאמרי כפירה ושטנה, מתו כל קרוביו ואמו האלמנה ארבע מיתות בית דין במשרפות באושוויץ, בזמן שהוא השתתף בטקסי ראווה, נטבחו חבריו לספסל הלימודים בישיבה במיתות משונות.

הוא נדד מבית כנסת אחד למשנהו, ישן על הרצפה כשאבן משמשת לו ככר למראשותיו, זכר לאותו כר מפלומת האוויזים שאמו האלמנה גידלה בחצרם ומרטה את נוצותיהם עבורו, כדי שישים את ראשו אחרי לילות ארוכים של לימוד תורה בישיבה. הוא היה שומע סיפורים רבים מניצולים, כמובן שהוא הכיר את אחיו, אך הם לא היכירוהו. אולם משרבו הפליטים והתחילו לזהות אותו, הוא ממש שמח לקראתם, הם גירשוהו מבית הכנסת תוך קריאות 'דער גלח' 'צלם בהיכל' ועוד, היו גם כאלו שהיכוהו, אך הוא, מיכל יצחק ווידר, היה זועק בכל כוחו בבכי ותחנונים: 'יידן יידן, הכו עוד! הכו עוד! מגיע לי! כשאתם נשרפתם באושוויץ ישבתי מוגן באין מפריע.

ברבות הימים, עלה לארץ ישראל והגיע לשיכון וז'ניץ בבני ברק לבית מדרשו של האדמו"ר מוויז'ניץ האמרי חיים זצ"ל. העילוי הגדול התיישב לו בקצה בית המדרש בספסליו האחוריים כשהוא לבוש בבגדים מרופטיים. המתפללים שמו לב לאורח החדש וקידמו את פניו בברכת שלום עליכם, מיכל יצחק התעטף בשתיקה, וישב לו בפניו, כאן הוא לא היה מעוניין להתעניין באחרים ולא שיתעניינו בו. אך גם אם הוא רצה לשכוח את עברו, היו כאלה שלא שכחו אותו. זה החל טיפין טיפין, אחד המתפללים לא הוריד את עיניו ממנו, פניו היו מוכרות לו, גם מתפלל נוסף זכר משהו מפניו, וכשהם נזכרו, צפו ועלו כל אותן הצרות שעברו עליהם בשנות המלחמה ומאמרי השיטה שיצאו מפאי עטו, המתפללים החלו להתלחש ביניהם אודת הקבצן השקט שיושב לו בקצה בית המדרש, והלחישות לא שקטו, להפך, הן הלכו וגברו. התעוררו להן רגשות של כעס ושנאה התובעים עלבונה של תורה מיהודי שרמס אותה.

האמרי חיים נכנס לתפילת מנחה, בחושי הקדושים הוא חש באווירה השונה שבבית המדרש, במבטו החודר הבחין באורח היושב מכונס בעצמו. הרבי זיהה אותו, הוא היכירו עוד מהימים ההם. בעיניו הבוחנות חדר לפניו ולפנים כקורא מחשבות בלב איש. הוא עלה בצעדים מהירים אל הבימה ודפק על הבימה. הס הושלך רבי המדרש, הרחש נפסק והש"ץ ניגש לתפילת מנחה. לאחר מנחה ניגש האמרי חיים אל האורח הנכנע והמיוסר, הושיט לו יד לשלום עליכם, והושיבו במקום מכובד. הגבאי נשלח וחזר עם טלית מצויצת וחליפה שנמסרו לו על ידי הרבי בעצמו, לחזור בתשובה מיכל יצחק וידר. מיכל יצחק הושיט לו מכתב שקיבל מהרבנים החשובים בחודש מנחם אב תשט"ז, האדמו"ר מסקולען ומאב"ד בוקרשט הרב צבי גוטמן ועוד, שנכתב בו בזה הלשון:

לעורר בזה את לבב אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר המצונים במידה של אהבה וחסד, על המוסר כתב זה מיכל יצחק ווידר שיחי' אשר נוכחנו לראות שהוא בגדר בעל תשובה גמור. רבות שבעה נפשו וקיבל עליו סיגופים ועינויים קשים, על יש לקיים בו מצוות 'והחזקת בו' לקרבו ולכבדו, לתומכו ולסעדו, והעיקר להמציא לו מקור פרנסה כגון משרת מלמדות שכן הוא מחונן בכשרונות נעלים, ולדאוג לו על המחיה ועל הכלכלה ובזכות זאת יתקיים דברי חז"ל כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים ותתברכו בכל מילי דמיטב. ועל זה באנו על הכתוב ביום ד' לסדר זאת הברכה אשר תשמעו שנת ה' תשט"ז.

בסוף ימיו כשהתקרב לגיל שבעים, עקר לטבריה שם התגורר באחד הכוכים סמוך לבית הקברות, כשהוא ממלא את ימיו בלימוד תורה ובתפילות מתוך בכי וכוונה, וניזון מאוכל חם ופירות שהביאו לו יהודים טובים, עד שהחזיר את נשמתו לבוראה.

(ברוך פוקס – דרשו)

(הסיפור ע"פ בצל העצים בצל הלהבות)

גוזר ומקיים

הרה"ק רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולען זיע"א היה מפורסם באהבת ישראל העצומה שלו. לאחר מלחמת העולם השנייה, הרבי והרבנית אימצו באופן אישי קרוב לארבע מאות ילדים ודאגו לצרכיהם הפיזיים והרוחניים. הארגון שלו, 'חסד לאברהם', פעל לטובת אלפים אשר היו זקוקים לעזרה באותו הזמן והיה דוגמא ומופת לארגונים נוספים שעסקו באותו התחום.

ר' קלמן דריבן מברוקלין שמע מפיו של הרבי את הסיפור הבא: כאברך צעיר ברומניה, השפיע הרבי על צעירים ומבוגרים להתקרב לאמונה בה', הוא שכנע אנשים צעירים שלא יצטרפו לצבא הרומני, מאחר שהעושים זאת מרחיקים את עצמם באופן מוחלט מדרכי היהדות בלא שיוכלו לשוב. במקום זה, הוא עודד אותם להצטרף לישיבה אשר שם ילמדו תורה, ואשר צעד זה ישאירם נאמנים למסורת אבותיהם ולמורשתה.

יום אחד הלשין מאן דהו לשלטונות רומניה על הרבי שהוא מדריך צעירים כיצד להימנע מלשרת בצבא. השלטונות בדקו את הדבר ומצאו שאכן הטענה צודקת. הם תפסו את הרבי וכלאו אותו בצינוק לבדו בתא מלוכלך וחשוך, ולקחו ממנו את הכיפה ואת משקפיו.

הרבי היה אדם חלש וחולני, ובראותו את מצבו בתא הקר והלח, אשר המקום היחיד שיכול לשבת או לנוח בו היה האדמה הקרירה והמעופשת, דימה שסופו קרב. הרבי רצה להתפלל, אך ראשו לא היה מכוסה, לכן משך את החליפה שלבש מעל לראשו והחל לפזם בקול את התפילות בעל פה.

תפילת שחרית גם ביום רגיל נמשכה אצלו לפעמים מספר שעות, וקריאת שמע בשעת תפילת מעריב הייתה עשויה להימשך עשרים וחמש דקות. גם על פי סדרי

התפילה הרגילים שלו דקדק תמיד בכל מלה שבתפילה, אך במצב המיוחד שהיה שרוי בו הוצרך לדקדק יותר, ושם, בבית הכלא, לא היה כל ענין שיתפוס את זמנו או ידרוש את תשומת לבו.

הוא החל להתפלל תפילת שחרית, כשכל מלה נאמרה ברגש מעומק הלב, כל משפט נהגה בצירוף הפסקות למחשבה מעמיקה. הרבי הגיע לתפילת 'ברוך שאמר'. תפילה המכילה רצף של שבחים שאנו מברכים את ה', בהיבטים שונים זה מזה. הרבי התרכז בכל משפט בדרך שמעולם לא נהג לפני כן: 'ברוך שאמר והיה העולם, ברוך אומר ועושה, ברוך גוזר ומקיים'...

כשהגיע לחלק האחרון, צצה במוחו שאלה: מדוע יזכרו כאן מלים אלה, הרי הן נראות יוצאות דופן בתוך תפילה זו. בדרך כלל, משמעות המלה 'גוזר' היא הנהגה קפדנית ולא רצויה לבני אדם. יתירה מזו, אנו אומרים שהוא לא רק גוזר גזירות, אלא גם מקיים אותם. ולכאורה, הרי כל המשפטים האחרים של תפילה זו מתארים את מידת הרחמים של הנהגת ה': 'ברוך מרחם על הארץ', 'ברוך משלם שכר טוב ליראיו, ברוך חי לעד וקיים לנצח', וכן הלאה. כיצד מתאימות לכאן המילים 'גוזר ומקיים'?

הפך הרבי בדעתו והרהר: הרי השאלה על אודות המלים הללו כל כך ברורה, כיצד אפוא הוא לא חשב על כך קודם לכן? הלוא במשך שנים על גבי שנים הוא אומר את התפילה הזו מדי יום ביומו, וכיצד אף פעם לא עלתה במחשבתו השאלה שהמלים 'גוזר ומקיים' נראות שלא במקומן. מדוע לא חשב על כך קודם לכן?

נפשו הייתה עגומה עליו, מפני שחשב שכנראה עד היום לא התפלל בכוונה הנכונה של המלים

בתפילות שהתפלל מדי יום. הרבי החליט שהוא אינו ממשיך הלאה עד שיפענח מדוע המלים הללו מוזכרים כאן. הוא חזר על המלים שוב ושוב, כשהוא מנסה להעלות תשובה במחשבתו.

לאחר זמן ממושך, עלה הדבר בידו. הוא היה מלא התרגשות ושמחה, מפני שכעת הרגיש שהוא מבין מדוע 'גוזר ומקיים' אכן מתאים לתפילה זו. המלה 'מקיים', חשב הרבי, יש לה שני מובנים: בנוסף לפירוש 'מוציא לפועל', פירושה הוא גם כן: 'נותן כח לסבול, להתגבר ולהחזיק מעמד'. זוהי הכוונה כאן: לפעמים ה' צריך לגזור דבר מה על בני אדם. הוא חייב להעניש, על כל סיבה שה' מוצא לנכון. אך באותו הזמן, ה' נותן את הכוח והיכולת לסבול ולהתגבר, על מנת שהאדם יוכל לעמוד בגזירה. זוהי הכוונה במלים 'גוזר ומקיים'.

הרבי הבין שהוא עצמו, באותו זמן, נמצא ב'גזירה'. אך מאותו רגע ואילך הוא הסתכל על מצבו בחיוביות מפני שידע שה' גם 'מקיים' אותו כדי שיוכל לעמוד בגזירה. הוא כבר לא היה במצב של ייאוש. הוא החל להאמין שזהו רק ענין של זמן עד שיינצל.

ואכן, לאחר ימים מספר, בהתערבותם של אנשים מבחוץ, שוחרר הרבי מידי השלטונות הרומנים. מדי שנה, ביום השנה לשחרורו מבית הכלא היה הרבי מכנס את חסידיו ואנשי שלומו, מספר להם מקרה זה, ומסביר את הפירוש החדש והמעודד שמצא במלים 'גוזר ומקיים'. בכך היה הרבי מעודד את כל הנאספים שלעולם אין להישבר במצבים קשים, מפני שהשי"ת גם בעת גזירה נותן כח להולכים בדרכיו.

(ספיר ויהלום פר' שמות פ"א, להגה"ח ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א; הובא ב'ליקוטי שמואל')

לראש ולא לזנב

כעבור כמה ימים קרה הנס, היסורים החלו פוחתים והולכים, עד שהרב החל מהלך טיפין טיפין על רגליו... באותו היום רעשו וגעשו כותלי בית החולים, כי מעולם לא נראה בין כותליו נס רפואי כזה, אפילו במעין דמעות...

שוב עברו כמה ימים והרופאים מצאו בבדיקות שהנמק פוחת והולך – מצטמק ויפה לו, עד שאחר כמה ימים נוספים שוחרר הרב לביתו כשהוא בריא ושלם.

כעבור מחצית השנה סיים הרב את מגביתו בארה"ב בהצלחה גדולה (בפרט אחר מעשה כזה) וחזר לארה"ק. בהגיעו ארצה פנה מיד לביתו של הגה"ק החזו"א (עוד בטרם יפנה לביתו שלו). החזו"א קבלו בפנים מאירות, והרב שאלו: ילמדנו רבינו, הרי רבינו אינו נמנה על החסיד'ישע רבי'ס (אדמו"רים חסידים, שהורגלו בכגון דא), מאי וכיצד ענה תשובה כזאת – כשכל הרופאים עונים ואומרים פה אחד שאין להתעכב מכריתת הרגל אפילו שעה אחת? ענה החזו"א: אכן, כשהגיע אלי הטלעגראם הייתי באמצע הלימוד, נשאתי עיני השמימה וחשבתי לעצמי: אוי, רבש"ע, הנני יושב בבני ברק והשאלה באה מניו יורק הרחוקה, כיצד אענה על שאלה כזו, כשה'ן שלי יהיה הן ו'לאו' יהיה לאו, כלומר, מוות וחיים תלויים עתה בתשובתי! לכן ביקשתי מאת הבורא יתב"ש: אנא, האר עיני בתורתך, והראני תשובה נכונה בדברי תורתך.

מיד הבטתי בגמרא מסכת שבת שהייתה פתוחה לפני, ונפלו עיני על התיבות 'פסיק רישיה ולא ימות' (לשון תמיהה, וכי יש לך אדם שקוטעים את ראשו והוא עצמו נשאר בין החיים?...). חשבתי לעצמי: הרי רגלו של גאב"ד פוניבז' אינה נחשבת ל'רגל', אלא ל'ראש', כי ברגלים הללו תלוי ועומד כל המפעל... אם לא יכתת רגליו בין דלתי הנדיבים לא תשיג ידו כדי בניית הישיבה וכו' והכל ירד לטמיון, ובוודאי לזה כוונת מן השמים להראות, שאין לכרות ולפסוק את רגלו של הרב הנחשבת ל'ראש', ורק כך ישאר לחיות, וכן הוזה...

ולדין ייאמר: בל נחשוב כי ימים הללו, סוף השנה, ל'רגל' של השנה המה, אלא אדרבה, רגלים אלו הן 'ראש' לשנה הבעל"ט. בימים אלו תלוי כל עתידנו, אם נמלא אותם בתשובה ומעש"ט, בבקשת רחמים כראוי וכהוגן, בוודאי נשיג לעצמנו חיים טובים, לאורך ימים ושנות חיים.

(באר הפרשה כי תבוא תשע"ט)

בית מרן רבינו שליט"א

קנה לך פרקליט

הרינו לבשר כי החלה ההרשמה

לכוללות קויטל

בכדי שתזכו

שכ"ק מרן רבינו שליט"א

יעתיר עבורכם

בימים הנוראים הבעל"ט

ובספר חיים, ברכה ושלום, ופרנסה טובה וישועה ונחמה, וגזרות טובות, זכר ונקמת לפינך, אגחנו וכל-עמך בית ישראל, לחיים טובים ולשלום

ברכת השנה – תשפ"ד

מצפים לישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' הזדמנות להתברך מידי שבוע בשמירה והצלחה

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת להעברת תרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152

באימייל: 8659931@gmail.com

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. שמעתי מהרה"ח ר' יודל בערגער, שבימי בחרותו הרבה להתאבק בעפר רגלי גדולי ישראל מכל העדות והקהילות: באחת השבתות נסע משיבתו (שבעי"ת נתניה) לשבות בעי"ת בני ברק כדי לזכות לקרבתו של הגאון גאב"ד פוניבז' זצ"ל.

מה עשה? את תפילת ליל שב"ק התפלל בישיבת פוניבז', ואחר התפילה עקב מרחוק אחר הרב, משראה שהרב נפרד מהתלמידים סמוך לביתו ונכנס הביתה, וכבר עזבו אחרוני התלמידים את המקום, נקש על הדלת, והיא נפתחה ע"י הרבנית ע"ה. משראתה חסיד'ישער בחור עומד בדלת שאלה אותו לרצונו, ענה ר' יודל: לא הוכן לי מקום לסעוד בו סעודת שבת, האם אוכל להתארח אצלכם? ענתה הרבנית, הן הן, בוא ברוך ה', וקראה לרב: ר' יוסף שלמה, יש לנו אורח היום... (ר' יודל מציין, שנס עשה עמו הבורא שלא שלחה אותו לסעוד בישיבה עם שאר הבחורים, כי אז כל תחבולתו הייתה יורדת לטמיון). ואכן, זכרונה של אותה סעודה לא מש מזכרוננו של ר' יודל...

וסיפר שבין הדיבורים סיפר לו הרב מעשה נורא שבדידיה הוה עובדא:

בתחילת דרכו, כשהחליט גאב"ד פוניבז' על בניית הישיבה, נזקק לממון ודמים מרובים בסך ריבי רבבות, לשם כך החיש פעמיו לגולה, בהגיעו לארה"ב עם תכנית לשהות שם כמחצית השנה.

אחר כמה ימים החל הרב להרגיש כאבים עזים ברגלו, וככל שעברו השעות כך גדלו והתחזקו הייסורים נורא נוראות, בלית ברירה פנה לדרוש ברופאים והללו בדקו אותו בבדיקה אחר בדיקה, עד שהגיעו למסקנא שה'סוכר' משתולל בגופו וכבר גרם לנמק ברגליו, ומוכרחים המה לכרות את רגלו כי בלאו הכי יתפשט הנמק בכל גופו, ויש בזה סכנת חיים ודאית.

והנה, לא לבדו שהה שם הרב, אלא גם נכבדי ראשי הישיבות שבארה"ב שהו עמו, ויהי בשמוע הרב את מצבו הכריז קבל עם ועדה, שמצדו אין כל הסכמה לטיפול – רק אם יקבל הוראה מפורשת על כך מהגה"ק החזו"ן איש"ז"ע.

לעומתו שאלוהו הרופאים מי הוא החזו"ן, וכי רופא או פרופסור הוא... הסבירו להם ראשי הישיבות שהוא רב גדול בישראל ודר בארץ ישראל והחולה סומך דעתו רק עליו.

הרופאים, שמימיהם לא נתקלו בכגון דא, יושב לו יהודי כשסכנה ודאית מרחפת על ראשו, ועדיין זמנו פנוי לשלוח שאלתו עד ארה"ק הרחוקה – הודיעו כי לדעתם עד שתבוא התשובה כבר לא יהא את מי לנתח בכלל...

לשמע דעתם הנחרצת, אמרו ראשי הישיבות לרב: א"כ, עפ"י דעת תורה אסור לכם להתנגד, פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה. אך הרב בשלו, הודיע בעקשנות דקדושה' (שבה ניחן מן השמים, ורק בזכות עקשנות קדושה זו הגיע להיכן שהגיע, ובנה את הישיבה ושאר מפעלותיו בקודש) – ה'דעת תורה' שלי הוא החזו"ן, ולא אזוז כמלא נימא מבלי תשובות!

משראו ראשי הישיבות כי המצב רציני ביותר, שלחו בדחיפות מברק לארה"ק, ואכן, כעבור כמה ימים חזרה תשובת החזו"ן: לא בא' רבתי – בשום אופן לא לכרות את רגלו של הרב...

הרופאים, שכאמור מעולם לא ראו כזאת, הודיעו שאינם נוטלים כל אחריות על הרב ועל מצבו, וחייבו את הרב להעלות על הכתב ולחתום על דבריו שכל האחריות מוטלת עליו עצמו, גם פסקו מלטפל בו, וכי סתם יעניקו טיפול למאבד עצמו לדעת?...

כוחה של תפילה

"הגעתי להתפלל מעריב בבית הכנסת 'שומרי שבת', ראיתי יהודי העומד לו מן הצד ומתפלל, ותיכף עלה על מחשבתי, שיהודי זה לפי מראהו בא מארץ ישראל לאסוף כסף, ומסתמא השאיר משפחה עם ילדים שם בארץ ישראל. משום מה, מחשבותיי המשיכו להפליג בנושא, דמיינתי לעצמי איך הוא מתגעגע למשפחתו, אבל ההכרח לא יגונה, והוא נשאר כאן, ולפי מראהו כנראה גם לא הצליח לאסוף אלא סכום כסף מועט, ומסתמא הוא שבור ורצוץ מכך, ומי יודע מה יהיה כשיחזור לביתו לאשתו ויראה לה את הסכום הקטן שהצליח לאסוף..."

"רחמי" נכמרו כל כך על אותו אדם, ולא התאפקתי ודפקתי על כתפו ושאלתי: 'אתה מארץ ישראל?' אבל הוא לא השיב לי. החלטתי לכתוב לו צ'ק ולהניח לו על השולחן.

לאחר כתיבת הצ'ק התחלתי להתבונן במעשה שעשיתי, ונדהמתי מעצמי: מי אמר בכלל שהוא יהודי מארץ ישראל? מי החליט שהוא עני? ואולי בכלל אין לו משפחה וילדים? מרוב הבושה והחרטה על פזיזותי, ברחתי משם והלכתי להתפלל מעריב במקום אחר, וכעת שאתה מזכיר לי את המאורע, אני שוב מתמלא בושה על פזיזותי..."

עתה כמובן, שמחתי לספר לו מיהו היהודי שקיבל ממנו את הצ'ק, וכיצד הוא זכה להיות שליחו של הקב"ה לענות לתפילתו של אותו יהודי על תפילתו. (ווי העמודים)

(הובא בגיליון 'שבת אורה')

באחד הימים כשהגעתי להתפלל מעריב בבית הכנסת 'שומרי שבת' בבורו פארק, ניגש אלי יהודי שהציג את עצמו כאורח מארץ ישראל, והראה לי צ'ק עם סכום מכובד מאד, ושאל אותי אם אני מכיר את בעל הצ'ק.

אמרתי לו: בוודאי שאני מכירו, הוא גביר נכבד, גר כאן סמוך, אבל הוא לא מחלק סכומים גדולים כאלו, איך הגיע לידך הצ'ק?

וכאן מספר היהודי סיפור שנשמע כמעט דמיוני:

"אני גר בארץ ישראל ונקלעתי לחובות כבדים. בלית ברירה, כשהנושים התדפקו על דלתותי יום יום, החלטתי לבא כאן לארה"ב לאסוף כסף כדי שיהיה לי מה להאכיל את משפחתי וגם כדי לשלם את חובותיי."

אני כבר מסתובב כאן שבועיים ובקושי כיסיתי את הכרטיס. בפרט היום, שאפילו פרוטה אחת לא הצלחתי לאסוף, הגעתי ממש לסף ייאוש. מצד אחד איני יכול לחזור הביתה בלא סכום נכבד, ומצד שני גם להישאר כאן לעולם איני יכול, השארתי בארץ ישראל משפחה שממתינה לי.

"כשהסתובבתי ככה מיואש בלא לדעת כיצד לצאת מהסכר, פתאום עלתה בי המחשבה: וכי אתה לבד כאן בעולם? הלא יש לך אבא גדול בשמים, היד ה' תקצר?! עד מהרה החלטתי לשפוך שיחתי לפני ה'. הגעתי כאן לבית הכנסת והתחלתי להתכונן לתפילת מעריב. התחלתי בתפילה, והרגשתי ממש התעלות כמו בערבית של יום כיפור.

"באמצע ברכות קריאת שמע דופק לי יהודי לי על הגב. אפילו לא הסתובבתי לראות מי זה, הייתי כולי שקוע בתפילה התפללתי שמונה עשרה כמו שלא התפללתי מעולם, התחננתי להקב"ה ואמרתי – רק אתה יכול להושיע אותי, ואין אחר מבלעדיך. כך התפללתי, עד שהרגשתי שנפלה לי אבן מהלב.

לאחר התפילה, שפשפתי את עיני אם אני רואה טוב... ליד הסיפור נח הצ'ק הזה, עם סכום עצום, שזה מה שתכננתי לאסוף כל זמן שהותי בארה"ב" – סיים היהודי את סיפורו.

אמרתי לו: אני מכיר את אותו גביר היטב, הוא אדם שפוי לחלוטין ונותן צדקה, אך מעשה כזה לא מתאים לו כלל. רציתי לברר את העניין, עליתי לביתו של הגביר ושאלתי אותו: אתה מכיר את יהודי פלוני?

"לא", השיב הגביר.

פשוט ראיתי שיש לו צ'ק ביד עם סכום עצום ממך, ורציתי לברר את הפרטים על הצ'ק הזה, אמרתי לו. כשהגביר שמע זאת, הוא החוויר כסיד וידו התחילה לרעוד. שאלתי אותו מה קרה, והוא סיפר לי כך:

תחל שנה וברכותיה

בפרוס השנה בעמדנו בשערי השנה החדשה הבעל"ט

שנת תשפ"ד

הננו לברך בזה בקידה אל מול פני הקודש

קקש"ת מרן רבינו עט"ר שליט"א

רבני אנ"ש ובית ההוראה

כלל אנ"ש וידידי בית חיינו, וכל קוראי הגליון הנאמנים

כתיבה וחתומה טובה

בספרן של צדיקים גמורים

לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ארוכים ולשלום, תזכו אתם ובני ביתכם לשנה טובה ומבורכת מתוך נחת דקדושה והרחבת הדעת, בריות גופא ונהורא מעליא. ונזכה כולנו יחד לשנת גאולה וישועה בישועתן של ישראל ובצמיחת קרן דוד, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

מרכז אמונת חיים ד'קראלי

המערכת

קול קראלי – 074-7962278



לעילוי נשמת
הרב **זאב ארי' לייב** זצ"ל
בן מו"ר הרה"צ אביגדור זצ"ל
נלב"ע יום כיפור
ת. נ. צ. ב. ה.



לעילוי נשמת
ה"ה **ארי' לייב באסנער** ז"ל
בהרה"ח ישעי' אליעזר ז"ל
נלב"ע כו אלול
ת. נ. צ. ב. ה.



לזכר עולם יהיה צדיק
אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק **יצחק צבי משה** זצ"ל

ברא כרעא דאבוא

אדמו"ר **אביגדור מוזס** זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט

זכותו יגן עלינו ועכ"א

ת. נ. צ. ב. ה.



לעילוי נשמת
הרבנית **רייזל רוט** ע"ה
בת הרב שמואל אהרן זצ"ל
נלב"ע יז טבת תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.



לעילוי נשמת
הגה"צ **משה וועבר** זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלבע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה.

